

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

10
2023

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 714 sahifa, 30-oktyabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Salimov Oqil Umrazqov, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori

Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent

Djumaniyazov Maqsud Allanazarovich, Qoraqalpog'iston Respublikasi Tabiat resurslari qo'mitasi raisi

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori

Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori

Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasini professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instituti professori

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Nomozova Qumri isoyevna Geologiya fanlari universiteti "Iqtisodiy geologiya" kafedrasini dotsenti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU Ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalar departamenti rahbari

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU huzuridagi PKQTUMOTMXHB mutaxassis

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Qishloq xo'jaligida innovatsion xizmatlar infratuzilmasini rivojlantirishning nazariy asoslari.....	8
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich , professor, Zaynutdinova Umida Djalalovna , dotsent	
O'zbekiston-Turkiya do'stligi azaliy qadryatlarimiz zaminida yashab kelmoqda.....	13
O'sman Mesten , Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya-O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari	
O'zbekistonda turizm sohasining rivojlanishini davlat tomonidan	
qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish.....	15
Akkulov Abdulaziz Uralboyevich , mustaqil tadqiqotchi	
O'zbekiston Respublikasini "Yashil" iqtisodiyotga o'tish istiqbollari. Muammolar va yechimlar.....	19
Mirzayev Bexruz Abdulla o'g'li , doktorant	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda "Yashil" iqtisodiyotning o'rni.....	26
Sevara Yaxshimuratova Rustam qizi , assistent-o'qituvchi	
Sanoat barqarorligini ta'minlashda yashil energetikaning o'ziga xos xususiyatlari.....	29
Kadirov Abdumalik Matkarimovich	
Republikamizda "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirishda agroxizmatlarni	
rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.....	36
Mirzayev Q. J. , i.f.d., professor; Jonuzokov M. K. , assistent o'qituvchi	
"Yashil" obligatsiyalarni muomalaga chiqarishning nazariy va amaliy jihatlari.....	40
E. I. Nosirov , i.f.n., dotsent	
Turizm sohasidagi loyihalarni kreditlash amaliyotini takomillashtirish.....	46
Matkabulova Dilorom Xalilullayevna , PhD	
Koreya Respublikasida yashil (eko) turizmning rivojlanish yo'nalishlari va muammolari.....	51
Islomova Dilrabo Salomovna , kafedra assistenti	
Moliyaviy menejment tizimini transformatsiyalashda raqamli marketing	
samaradorligini baholashning nazariy yondashuvlari.....	55
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich , PhD, dotsent	
Samarqand viloyati ekologik turizm salohiyatidan samarali	
foydalanish asosida ekoturizm klasterlarini shakllantirish.....	62
Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi , i.f.b.f.d.; Axrоров Farxod Baxriddinovich , i. f. n.; Xo'jamov Bobur , tadqiqotchi	
Ichki turizmni rivojlantirishda davlatning o'rni.....	68
Dehqonov Burxon Rustamovich , tayanch doktorant	
O'zbekistonda turizm sohasini rivojlanishiga global trendlarning ta'siri.....	72
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich , i.f.d., professor	
Assessment of the Current State of the Market and Procedure For Lending	
to Subjects of Tourism Services of the Republic of Uzbekistan.....	79
Karimova Aziza Maxomadrizoyevna , PhD, docent; Maqsudov Orif Shakirovich , assistant	
Islomiy moliya instrumentlari (muzoraba va mushoraka) va ularni tijorat banklarida qo'llash.....	84
Madraximova Gulasal , dotsent; Safarova Nasiba , magistrant	
Mamlakatimizda "Yashil" iqtisodiyot asosida barqaror rivojlanishni ta'minlashning o'ziga xos jihatlari.....	90
Mustafaqulov Yangiboy Bo'riqulovich , Todjimamatova Mashhura Erkinovna ;	
Nurmatova Hilola A'zamovna ; Berdieva Aziza G'anisher qizi ; Egamberdieva Oydin Abror qizi	
Ways to Improve the Green Recovery in Uzbekistan by Investment and Trade.....	97
Nurbek Khalimjonov , assistant	
Evaluating the Path Towards Sustainable Tourism Development in the Republic of Uzbekistan.....	102
Khusniddin Egamnazarov	
Nexus Between Climate Change and Energy Consumption in Uzbekistan: A Time Series Analysis.....	106
Sarvar Mamasoliyev ; Shodiyor Toxirov	
O'zbekistonda mice turizmini barqaror rivojlanishida qulay infratuzilma.....	112
Xalimova F. N. , katta o'qituvchi	
Ichki turizmni rivojlantirishning ilg'or xorijiy tajribasi va uni	
O'zbekistonda qo'llashning iqtisodiy afzalliklari.....	115
Matkarimov Jahongir Shamuratovich , mustaqil tadqiqotchi	
Agroturizmni rivojlantirish orqali hududlarning barqaror rivojlantirish imkoniyatlari.....	122
Jo'rayeva Nargiza Abduvohidovna , kafedra dotsenti	
Turizm sektorida milliy hunarmandchilik mahsulotlarining rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.....	126
Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna , kafedra assistenti	
Роль религиозного туризма в экономике Узбекистана.....	132
Рахимова Дилфуза Мирзакасимовна , преподаватель	
Turistik sanoatining investitsion jozibadorligini boshqarish va samaradorligini baholash.....	139
Sa'dullayeva Gulnoza Sodiq qizi , PhD	

Turizmga innovatsiyon texnologiyalarni joriy qilish shart sharoitlari	144
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li , doktorant	
O'zbekistonning "yashil iqtisodiy strategiyasi" va uni amalga oshirishning asosiy yo'nalishlari	147
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich , dotsent	
An Analysis of the Structure of Trade Between China and Uzbekistan	150
Cao Gang , PhD Candidate	
"Daka-Tex" MCHJ XKning marketing faolyatining takomillashtirish.....	160
Musyeva Shoirazimovna , kafedra professori	
Mamalakat iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda oziq-ovqat xavfsizligining o'rni.....	164
Ibragimov G'ayrat Ablalulovich , PhD; Shukurova Nilufar Qahramonova , tadqiqotchi;	
Umirov Islombek Furkatovich , tadqiqotchi; Tojiqulov Samandar Orufjon o'g'li , tadqiqotchi	
MDH davlatlarida chorva va parandachilik o'sish dinamikasi	169
Abidov Abdujabbor Abduxamidovich , t. f.n., dotsent	
Tijorat banklarida foiz stavkaning likvidlikka ta'siri	179
Berdiyarov Baxriddin Tavasharovich , iqtisodiyot fanlari doktori, professor	
O'zbekiston moliya bozorini jahon moliya bozoriga integratsiyalashuvining dolzarb masalalari	186
Burxanov Aktram Usmanovich , i.f.d., prof.; Xudoyqulov Xurshid Xurramovich , i.f.d., prof.	
O'zbekiston Respublikasining Jahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lishiga oid	191
Ruzibayev Jahongir Nodirovich	
O'zbekistonda ikkilamchi qimmatli qog'ozlar bozori hozirgi holati tahlili.....	194
Ro'ziqulov Abdimo'min Qussam o'g'li , mustaqil izlanuvchi	
Raqamli texnologiyalar orkali turizm industriyasini rivojlantirish usullari	200
R. P. Zarikeyev , mustaqil doktorant	
Korxona iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda inson resurslaridan foydalanish amaliyoti	206
Abdualimov Ashraf Qurbonaliyevich , doktorant	
Oliy ta'lim muassasalarida to'lov-kontrakt shakli mablag'lari bo'yicha xarajatlar	
va ular hisobining amaldagi holati	211
Abdujalilova Dilnoz Abdusattorovna , doktorant	
O'zbekistonda oziq-ovqat bozori nazariy tahlili.....	216
Abduraxmanova Zuxra Toxir qizi , doktorant	
Sug'urta munosabatlarini takomillashtirishning istiqbollari	221
Abduturapova Dildora Farxodjon qizi , doktorant	
Functions of Management in Education and Its Significance	231
Akhatova Shakhnoza Akram kizi , teacher	
Qishloq xo'jaligi korxonalarini moliyalashtirishni yangicha	
usullarini o'rganishning ayrim dolzarb masalalari	235
Ametov Quvondik Mamatjanovich , mustaqil izlanuvchi	
Yog'-moy sanoati korxonalari kapitali rentabelligini oshirish yo'nalishlari.....	238
Amirzoda Hamrayev , katta o'qituvchi	
Banklararo to'lov tizimini raqamli iqtisodiyotdagi rolini oshirish choralari	244
Amonov Alisher , o'qituvchi	
Baholash faoliyatini raqamlashtirish istiqbollari.....	248
Bobirjon Aktamov , katta o'qituvchi	
Marketing xizmati samaradorligini baholashda PEST tahlil usulining ahamiyati va qo'llash imkoniyatlari	253
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li , katta o'qituvchi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining vujudga kelish zarurati, umumiy hisobotlarining tuzilishi	
va O'zbekistonning MHXSga o'tishida vujudga keladigan muammolar va ularni bartaraf etishning istiqbolli	
yo'nalishlari	259
Djurayeva Iroda Bahrom qizi , doktorant, o'qituvchi	
Samaradorlikni korxona iqtisodiyotida tutgan o'rni	265
Fayziyeva Nilufar Shuxrat qizi , PhD, katta o'qituvchi	
Avtomobil transporti korxonalarida amortizatsiya xarajatlari va uning hisobini takomillashtirish masalalari...	269
G'anibayev Ilxomjon Shokiraliyevich , doktorant	
Turistlar statistik hisobini olib borish bo'yicha xalqaro standartlar va tajribalar tahlili	275
Jumanova Zilola To'ychiyevna , doktorant	
Tijorat banklari ipotekali kreditlarining qaytuvchanlik holatini barqarorlashtirish choralari	280
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li , kafedra o'qituvchisi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida soliqlar va boshqa majburiy to'lovlarni	
amalga oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	284
M. Samiyeva , kafedra assisenti	
Assessment of the Economic Effectiveness of the Railway Transport System	288
Mannonov Shahruhmirza Abdurashidovich , independent researcher	
O'zbekistonda mikromoliya tashkilotlarining iqtisodiy faoliyat samaradorligini oshirish yo'llari.....	294
Nazarova Muslima Nazarovna , PhD, i.f.f.d., katta o'qituvchi	

Mamlakatimizda xizmat ko'rsatish sohasini rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.....	301
Odilov Dilshodjon Tulqinovich	
O'zbekistonda paxtachilik majmuasining iqtisodiy samaradorligini oshirish	307
Xoliqov Tolibjon Luptullaevich , kafedra assistenti	
Ta'lim tizimi boshqaruvida "time menejmenti" texnologiyalarini qo'llash.....	311
Radjabova Gavxar Umarovna , kafedra dotsenti	
Improving Trade Effectiveness Through Merchandising: Theory and Practice	316
Ravshan Aliyevich Allayorov , Associate Professor	
An'anaviy moliya tizimidagi yangi yondashuv va yechimlar	319
Abrorov Sirojiddin , PhD; Bunyod Usmonov , PhD	
Ijtimoiy fondlar va maqsadli jamg'armalar faoliyatini takomillashtirish.....	325
Samiyeva Gulnoza Toxirovna , PhD, i.f.f.d.	
Tikuv-trikotaj korxonalarining brend jozibadorligini marketing strategiyalari asosida oshirish.....	332
Sh. Sh. Ziyayeva , katta o'qituvchi	
Surxondaryo mintaqasining ekoturizm salohiyati nuqtayi nazaridan baholash	337
Soatov Yusuf Xo'jayor o'g'li , mustaqil tadqiqotchi	
Совершенствование учета неиспользованных основных средств в Республике Узбекистан.....	340
Усманов Фаррух Обитжонович , научный сотрудник кафедры	
An'anaviy moliya tizimining metodologik muammolari, shuningdek moliya tizimida yuz beruvchi inqirozlar va ziddiyatli vaziyatlarning yuzaga kelish sabablari	348
Xabibullayev Dadajon Ro'ziboyevich , stajor tadqiqotchi	
Dehqon xo'jaliklarida mahsulot yetishtirish samaradorligini oshirishda tomorqa xizmati klasterlarini takomillashtirish	355
Xamrayeva Sayyora Nasimovna , kafedra professori; Ochilova Nargiza Akramovna , doktorant	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari	360
Nosirov Javlonbek Jamoliddin o'g'li , doktorant; Raxmatov Ziyodullo Nosirovich , dotsent	
BMT Barqaror rivojlanish maqsadlari doirasida kambag'allikni qisqartirish va oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlash masalalari.....	363
Yusupov M. S. , PhD	
Мировые финансовые центры точки роста экономики	369
Абдуллаев Анвар Фархадович , PhD., доцент кафедры	
XX asr jadid ma'rifatparvarlari Abdurahmon Toshkandiy va Abdulla Avloniy ijtimoiy qarashlaridagi umumiylik va xususiylik	375
Abrorxon Asatulloev Asatulloevich , PhD	
Математическое обоснование вычисления моды и медианы в статистике.....	379
Бердикулова Ирода Райимкуловна , старший преподаватель; Усманов Шахзод Шохрухович , студент	
Yirik soliq to'lovchi korxonalar faoliyatini rag'batlantirishda soliq ma'murchiligining istiqbollari.....	390
G'aniyev Shaxriddin Vohidovich , i. f. d., Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich , PhD	
Sog'lomlashtirish turizmi klasterlari faoliyatida innovatsion faoliyatni boshqarishning kross-innovatsiyalar asosidagi modeli	395
G'ofurov Azizbek Umarjonovich , mustaqil tadqiqotchi	
Tijorat banklari faoliyatidagi kredit risklarini boshqarishni takomillashtirish yullari.....	400
J. Y. Isakov , i.f.d, professor	
Mehnat bozorining raqamlashgan iqtisodiyotdagi statistik masalalari.....	405
A. Abduvohidov , i. f.d., professor	
Davlat oliy ta'lim tashkilotlarida xarajatlar hisobini yuritish.....	407
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich , PhD	
Актуальная ситуация в сегменте теневой экономики в Республике Узбекистан.....	412
Кошанов Абдимурат , независимый исследователь	
O'zbekistonda moliyaviy hisob va hisobotni MHXSlariga transformatsiya qilishda asosiy vositalar hisobini tashkil etish masalalari	416
Qurbonova Shaxrinoz , doktorant	
Erkin iktisodiy hududlarda investitsion faollikni oshirish masalalari.....	420
Qilicheva Kamola Muzaffarovna , mustaqil tadqiqotchi	
Mahalliy byudjetlar xarajatlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida).....	425
Mamayusupov Omonulla Mamatqulovich , erkin izlanuvchi	
Sug'urtada assistans xizmatlarini takomillashtirish	433
Maxmudov A. M.	
Цифровизация бухгалтерского учета.....	439
Мирсодикова Дилобар Дилшод кизи , самостоятельный соискатель	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini rivojlantirishning moliyaviy mexanizmini takomillashtirish.....	445
Nasurova Kamola Ravshanovna , PhD	
Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках.....	451
Нуриллаев Рахмат Ярашевич , к.с.х.н., доцент; Нуриллаев Шердил Жамолiddin угли , магистр	

Hufiyona iqtisodiyotni qisqartirish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish mexanizmlari.....	456
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
Uy-joy fondi boshqaruvini samarali tashkil etish	460
Berdiyeva Dilfuza Axatovna , PhD, dotsent	
Экономика знаний как высший ступень развития инновационной экономики	466
Хасанхонова Нодира Исаметдиновна , PhD	
Kichik biznes subyektlarini samarali investitsiyalashning ilg'or xorijiy davlatlar tajribasi.....	471
Ruziyeva Dilobar Isomjonovna , iqtisod fanlari nomzodi	
Davlat-xususiy loyihalarining mazmun-mohiyati, ilmiy-nazariy asoslari	481
Suleymanov Farrux Raximjonovich , mustaqil izlanuvchi	
Комплексный анализ хозяйственно-экономической деятельности и устойчивости АО "Узавтосаноат"	487
Туйчиев Комилжон Лазизович , доцент кафедры	
Экономическая сущность и важность повышения эффективности	
производства каракулеводческой продукции.....	493
Тулкин Хайтмуродович Фармонов , профессор; Нуриллаев Жамолiddин Ярашевич , докторант	
O'zbekistonda tijorat banklari emission operatsiyalarining dolzarb masalalari	499
O'ktamova Nozima Narzulla qizi , PhD, kafedra dotsenti	
Инновационные методы энергосбережения как способ повышения	
конкурентоспособности предприятия	503
Хамдамова Гавхар Абсаматовна , к.э.н., профессор	
Hudud sug'oriladigan yerlarida suv resurslaridan foydalanish holati tahlili	508
Shoxujayeva Zebo Safoyevna , i. f.n., professor, katta ilmiy xodim	
Hududlarning moliyaviy-investitsion salohiyatini oshirishning nazariy va amaliy jihatlarini	513
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi , kafedra dotsenti i.f.d.	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikda xodimlar faoliyatining axborot tizimlarini samarali tashkil qilish.....	521
Yuldashev Furqat Nurilloevich , doktorant	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyoti sharoitida elektron biznesni rivojlantirish yo'llari	524
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich , PhD; Akramov G'ayrat Otabek o'g'li , talaba	
An Analysis of Green Taxation and Its Effect on Economic Growth	530
Fayzieva Nargiza Rabimovna , PhD	
Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishning nazariy jihatlarini	537
Qurbonov Jasurbek Pozilovich , kafedra dotsenti	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida turizm industriyasining rivojlanishi va istiqboli	540
Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich , PhD, kafedra dotsenti	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ	
boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	544
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna , mustaqil tadqiqotchi	
O'rta Osiyo davlatlarida rekreatsiya turizmi.....	548
Shaymanova Nigora Yusupovna , doktorant	
Korxona investitsiyalari xususidagi ilmiy-nazariy yondashuvlar va qarashlar evolyutsiyasi.....	552
Eshqo'ziyev Oxunjon Oybek o'g'li , doktorant	
O'zbekiston sanoatining rivojlanish tendensiyalari, muammo va yechimlari.....	559
Shavqiyev Erkin , i. f. n.	
"Yashil iqtisodiyot"ga o'tish zaruriyati, dastaklari va uning o'ziga xos tamoyillari	565
Berdiyev Baxtiyor Sodiqovich , kafedra dotsenti	
Innovatsion faoliyatni rivojlantiruvchi omillar va ulardan samarali foydalanish yo'nalishlari	571
Ashurov Maxammadjon Sotvoldiyevich , i.f.n., kafedra dotsenti	
Ijtimoiy tarmoqlar analitikasi.....	576
S. Qulmatova , PhD, dotsent	
Analysing the Functioning of Enterprise Management in the Context of Institutional Reforms	581
Kurpayanidi Konstantin Ivanovich , Professor	
Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishi samaradorligini baholash	586
Ruxsatova Rushana O'ktamovna , erkin tadqiqotchi	
Soliq tushumlarini prognozlashtirish modellarini qurishning klassik va intellektual usullari	593
Narmanov Ulug'bek Abdugapparovich , PhD; Maqsudov Azamat Maqsud o'g'li	
Kompaniyani samarali boshqarishda marketingning o'rni va uning tamoyillarini qo'llash istiqbollari.....	598
Usmonova Dilfuza Ilhomovna , kafedra dotsenti	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё.....	602
Абдишукуров Шерзод Шавкат угли , научный сотрудник	
Oliy ta'lim muassasalarining moliyaviy manbalari bo'yicha xarajatlar hisobi va uni takomillashtirish.....	608
Artikov Kurbonazar Amonovich , mustaqil ilmiy tadqiqotchi	
Innovatsion iqtisodiyot sharoitida inson kapitaliga yo'naltirilgan investitsiyalarning ahamiyati.....	614
Asamxodjaeva Shoira Shukurullaevna , katta o'qituvchi	

Перспективы развития инноваций и роль стартапов: зарубежный опыт, проблемы и решения.....	618
Ачилова Ширин Шавкат кизи , старший преподаватель	
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarni kreditlashda garov ta'minotini takomillashtirish	622
Bazarova Nigora Ravshanovna , kafedra dotsenti	
Sug'urta tashkilotlari investitsiya faoliyatini boshqarish masalalari	627
Kenjayev Ilhom G'iyozovich , iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes	632
Saidakhmedov Islomjon Uligbekovich , Scientific researcher	
Tijorat banklari faoliyati samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish yo'llari	637
Mirpulatova Luiza Mansurovna , doktorant	
Tijorat banklarining tadbirkorlik subyektlarini kreditlash metodologiyasining ekonometrik tahlillari.....	642
Norov Akmal Ruzimamatovich , DSc, kafedra professori	
Tijorat banklarida kreditlash amaliyotini takomillashtirish yo'llari	649
Norova Nozima Nabiyeвна , katta o'qituvchi	
Hufiyona iqtisodiyotni qisqartirish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish mexanizmlari	657
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
Jahondagi kuzatilayotgan globallashuv va tabiatdagi o'zgarishlar oqibatida kelib chiqayotgan turli xatarlardan himoya qilishda sug'urta tashkilotlari oldida turgan vazifalar ("O'zbekinvest" EISK AJ misolida).....	661
Sayfullo Mirzoyev	
International Experiences on Restoration of Financial Stability Through Indicators in Commercial Banking Sector	666
Solijonova Muxlisa Azamatovna	
Pensiya yoshining pensiya ta'minoti tizimiga ta'siri.....	668
Tursunov Jaxongir Pulatovich , DSc	
Mamlakat iqtisodiyotini islom moliya instrumentlari orqali rivojlantirish istiqbollari.....	673
Xalikov Ulug'bek Rustamovich , PhD	
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati.....	678
Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova , mustaqil izlanuvchisi	
Qishloq xo'jaligi korxonalarini davlat tomonidan qo'llab quvvatlashning innovatsion menejment tamoyillari... 683	
Shaniyazova Zamira Oralbeyevna , PhD	
Тенденции развития жилищного строительства.....	688
Алиева Зилола Маматвалиевна , доцент кафедры	
Tadbirkorlik subyektlarini moliyalashtirishning innovatsion usullari.....	692
Shakirova Nigora Axralovna , kafedra dotsenti v.b.	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'larining shakllanishi va nazorat qilinishi.....	698
Xusanov Nishonboy Abdusattarovich , filologiya fanlari doktori, professor	
Спиртные напитки - вред здоровью	702
Кариева Халима Икромжоновна , старший преподаватель кафедры	
Importance of Social Infrastructure Development in Rural Areas	706
Munisa Alimova	
Davlat xizmatida agile loyiha boshqaruvi texnologiyasidan foydalanish	709
Isaqova Zebo Murodovna , f.f.n. (PhD), tadqiqotchi	

DAVLAT XIZMATIDA AGILE LOYIHA BOSHQARUVI TEKNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH

Isaqova Zebo Murodovna

F.f.n. (PhD), Davlat boshqaruvi akademiyasi tadqiqotchisi

Annotatsiya: Maqolada davlat xizmatini raqamlashtirishda zarur vositalardan biri bo'lgan Agile metodologiyasi, uning o'ziga xosligi, boshqa usullardan farqi, tashkilot samaradorligidagi o'rni ko'rsatib berilgan. Ushbu yo'nalishda mavjud xorij tajribasi keltirilgan va O'zbekistonga joriy etish yo'llari ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar: loyiha, Agile, resurslar, raqamlashtirish, egiluvchan, iste'molchiga yo'naltirilgan, loyiha boshqaruvi, standart.

USING AGILE PROJECT MANAGEMENT TECHNOLOGY IN PUBLIC SERVICE

Isakov Zebo Murodovna

PhD, Researcher of the Academy of Public Administration

Abstract: The article shows the Agile methodology, which is one of the necessary tools in the digitization of the public service, its uniqueness, its difference from other methods, and its role in the effectiveness of the organization. In this direction, the existing foreign experience is presented and the ways to introduce it to Uzbekistan are indicated.

Key words: project, Agile, resources, digitization, flexible, customer-oriented, project management, standard.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ AGILE ТЕХНОЛОГИИ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ В ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЕ

Исакова Зебо Муродовна

к.ф.н., научный сотрудник Академии государственного управления

Аннотация: В статье показана методология Agile, которая является одним из необходимых инструментов в цифровизации государственной службы, ее уникальность, отличие от других методов, а также ее роль в эффективности организации. В этом направлении представлен существующий зарубежный опыт и обозначены пути его внедрения в Узбекистане.

Ключевые слова: проект, Agile, ресурсы, цифровизация, гибкий, клиентоориентированный, управление проектами, стандарт.

KIRISH

Milliy iqtisodiyotni modernizatsiya qilish, rivojlanishning innovatsion yo'liga o'tkazish, shuningdek, hududlarni rivojlantirishning mavjud ijtimoiy-iqtisodiy muammolarining butun majmuasini to'laqonli hal etish, shu asosda iqtisodiyotning rivojlanish darajasi va sifatini oshirish zarurati bugungi kunda eng dolzarb vazifalardan sanaladi. Cheklangan resurslar sharoitida aholining turmush darajasi davlat sektorida boshqaruv jarayonlarini tashkil etish tizimini takomillashtirish orqali davlat boshqaruvi samaradorligini oshirish zarurligini belgilaydi.

O'zbekiston va xorijda davlat hamda ijro etuvchi hokimiyat organlari faoliyatini tashkil etishning nazariy-uslubiy asoslari va amaliyotini o'rganish hozirgi vaqtda ushbu sohada boshqaruvni tashkil etishda ko'plab konseptual yondashuvlar mavjudligini ta'kidlash imkonini beradi. Ulardan asosiylariga quyidagilar kiradi: tizimli, funksional, dasturiy-maqсадli, jarayonli, resursli, marketingli, loyihaviy, kibernetik, qiymatga yo'naltirilgan va boshqalar ^[1]. Aynan loyihaviy yondashuv cheklangan vaqt va resurslar sharoitida samaradorlikni belgilovchi asosiy omillardan sanaladi.

Agile metodologiyasi loyihaviy yondashuvning bir ko'rinishi bo'lib, foydalanuvchilarga loyihalarni bir necha faza yoki bosqichlarga bo'lish orqali biznes muammolarini hal qilish imkonini beradi. Ushbu bosqichlarni bir xil yoki boshqa-boshqa jamoalar boshqarishi mumkin, ular eng yaxshi natijalarga erishish uchun boshqalar bilan hamkorlikda o'z ishlarini rejalashtiradilar, bajaradilar va baholaydilar. An'anaviy "Sharshara" yondashuvidan farqli o'laroq, Agile butun jarayon davomida uzluksiz takomillashtirishni rag'batlantiradi va vazifalarni davomiy rivojlantirmasdan shunchaki topshirishdan qochadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Davlat boshqaruviga oid adabiyotlarda ham «davlat xizmati» atamasi munozarali tushunchaga aylangan: ko'p davlatlar qonunchiligida va maxsus adabiyotlarda barcha uchun umumiy, yagona bo'lgan davlat xizmati tushunchasi mavjud emas. Bu so'zni dunyoning turli mamlakatlari konstitutsiyalaridagi izohi va amalda qo'llanilishiga ko'ra anglash mumkin. Shunga qaramay, barcha mamlakatlarda davlat xizmatining vazifasi va maqsadi, shuningdek, xizmatlar ko'rsatishga oid talablari bir xil bo'lib qolmoqda. Ba'zi manbalarda ta'kidlanishicha, davlat xizmati, asosan, siyosiy bo'lmagan, sud tizimiga aloqador emas davlat lavozimlarini egallagan davlat xizmatchilari organi hisoblanadi. Ko'p holatlarda bu atama turli imtihonlarni o'z ichiga olishi mumkin bo'lgan tegishli malaka talablari tizimi (merit system) va ish staji asosida tanlangan hamda lavozimga ko'tarilgan xodimlarga tegishli bo'ladi. Kerzner loyiha menejmentini aniq maqsad va vazifalarga erishish uchun nisbatan qisqa muddatli maqsadga ega bo'lgan kompaniya resurslarini rejalashtirish, tashkil etish, boshqarish va nazorat qilishdan iborat bo'lgan tadbirlar majmui sifatida belgilaydi^[2]. Dunyodagi eng nufuzli va tan olingan loyiha menejerlarining professional assotsiatsiyasiga Project Management Institute (PMI) ko'ra^[3], loyiha boshqaruvi bilim, ko'nikma, vositalar va texnologiyalarni faoliyatga loyiha talablariga javob beradigan tarzda qo'llashdir.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

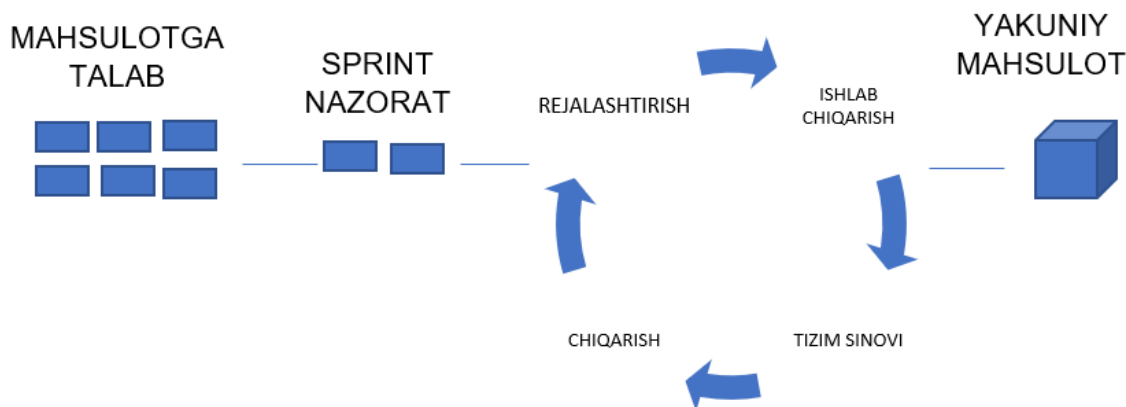
Tadqiqot davomida tizimli tahlil va sintez, loyiha boshqaruvi sohasidagi funksional tahlil, strategik rejalashtirish, omillar tahlili, fokus-guruhlarda so'rovnoma o'tkazish kabi usullardan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

An'anaviy metodologiyalardan farqli o'laroq, Agile metodologiyasi dasturiy ta'minotni ishlab chiqishni moslashuvchan va samarali qilish maqsadida joriy etilgan. 2015-yilda 94% tashkilotlarda moslashuvchan tarzda faoliyat yuritishi bilan birga, bu usul loyihalarni boshqarish standartiga aylandi^[4].

Zamonaviy Agile yondashuvi rasmiy ravishda 2001-yilda, dasturiy ta'minotni ishlab chiqish bo'yicha 17 mutaxassisdan iborat guruh muqobil loyihalarni boshqarish metodologiyalarini muhokama qilish uchun uchrashganida, joriy etilgan. Dasturiy ta'minotni ishlab chiqishda tezkor, engil va jamoaga yo'naltirilgan yondashuv haqida aniq tasavvurga ega bo'lgan holda, ular uni Agile dasturiy ta'minotni ishlab chiqish manifestiga kiritdilar. Agile dasturiy ta'minotning o'n ikki tamoyili tufayli ushbu yondashuv loyihalarni boshqarishning universal va samarali yangi usuliga aylandi.

Agile metodologiyalari dasturiy ta'minotni ishlab chiqishda iterativ yondashuvni qo'llaydi. Oddiy chiziqli sharshara modelidan farqli o'laroq, tezkor loyihalar sprint deb ataladigan bir nechta kichik tsikllardan iborat. Ularning har biri miniatyura loyihasidir: u mahsulotga qo'yiladigan talablar ro'yxatiga ega va ma'lum bir ish doirasida mahsulotni loyihalash, amalga oshirish, sinovdan o'tkazish va chiqarish bosqichlaridan iborat.

1-rasm: Agile rivojlanish sikli

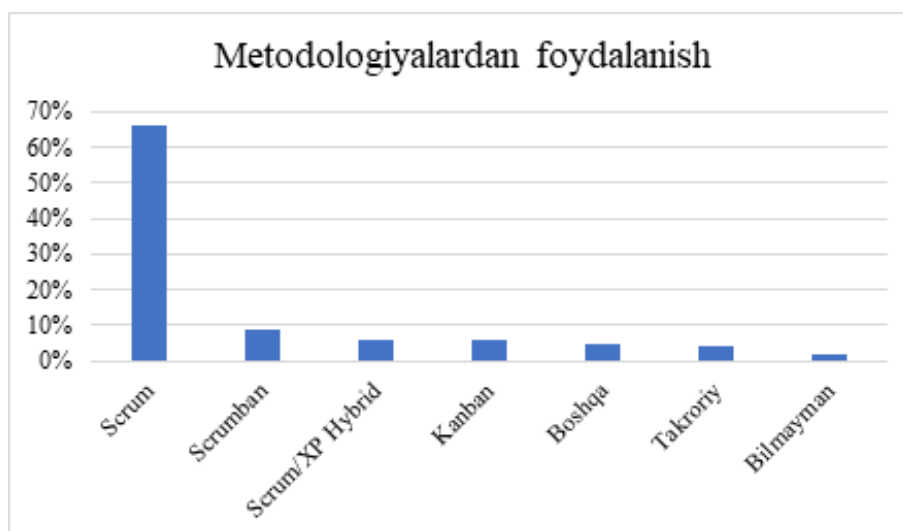
Agile - bu yuqorida tavsiflangan tamoyillar va qadriyatlarga ega bo'lgan keng ko'lamli metodologiya va texnikalar uchun mo'ljallangan atama. Ularning har biri o'ziga xos foydalanish sohalari va o'ziga xos xususiyatlarga ega. Ushbu usul quyidagi hollarda qo'llaniladi:

- Dinamik biznesda foydalanuvchi ehtiyojlari doimo o'zgarib turadi.
- Agileda o'zgarishlar tez-tez ro'y beradigan inkrementlar¹ o'sish tufayli arzonroq narxda amalga oshiriladi.
- Sharshara modelidan farqli o'laroq, Agile modelida loyihani boshlash uchun ozgina rejalashtirish kifoya.

1 Inglizcha "increment" ma'nosi "o'sish". Aksariyat dasturlash tillarida o'zgaruvchining qiymatini oshiradigan operatsiya.

Tashkilotlar tomonidan Agileni tanlashlariga bir qator omillar ta'sir ko'rsatadi ^[5]. Kompaniyalarning 61% dasturiy ta'minotni ishlab chiqish va kompaniyaning raqamli transformatsiyasiga erishish uchun Agiledan foydalanadi. Ularning 13% ushbu intuitiv yondashuvdan Agile dasturiy ta'minotni ishlab chiqish loyihalarida foydalangan, 26% esa kompaniya miqyosida raqamli transformatsiya uchun Agile ni tanlagan. Shu bilan birga, kompaniyalarning 61% Agile yondashuvini afzal ko'rganining asosiy sababi dasturiy ta'minotni ishlab chiqish jarayonlarini takomillashtirish va uni yetkazib berish samaradorligi, shuningdek, raqamli transformatsiyaga o'tish bo'lib qolmoqda.

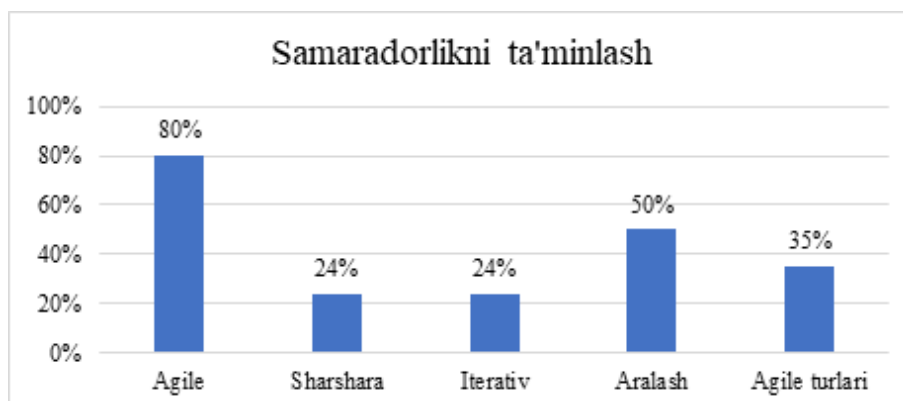
2-rasm: Metodologiyalardan foydalanish

Tahlillarga ko'ra Agile quyidagi afzalliklarga ega ^[6]:

- O'zgaruvchan ustuvorliklarni boshqarish qobiliyati (87%);
- Kundalik topshiriqlarni taqsimlash (84%) orqali jamoa unumdorligini oshirish;
- Oddiy rejalashtirish tizimi (82%) tufayli loyihaning ko'rinishi yaxshilandi.

So'rov shuni ko'rsatadiki, kompaniyalarning 13% ushbu intuitiv yondashuvni tezkor dasturiy ta'minotni ishlab chiqish loyihalarida qo'llagan, 26% esa butun kompaniyaning raqamli transformatsiyasi uchun Agiledan foydalangan. Shu bilan birga, kompaniyalarning 61% Agile yondashuvini afzal ko'rganining asosiy sababi dasturiy ta'minotni ishlab chiqish jarayonlari va etkazib berish samaradorligini oshirish, shuningdek, raqamli transformatsiyaga kirishishdir.

Agile muvaffaqiyat darajasi boshqa modellar bilan solishtirganda 80% ortiq. Agile, Waterfall va Iterative kabi boshqa modellarga qaraganda 1,5 baravar muvaffaqiyatliroq. Har 5 respondentdan 4 tasi o'z tashkiloti Agileni afzal ko'rishini aytadi.

3-rasm: Samaradorlikni ta'minlash

Agile yondashuv kompaniyalarning 60 foizini daromad va daromadni oshirishga yordam beradi. Agar muvaffaqiyatli amalga oshirilsa, Agile amaliyotlari ham shaxslarga, ham butun tashkilotga foyda keltiradi. Respondentlar buni Agile yondashuvda mablag'larni joylashtirish uchun asosiy asos sifatida ta'kidlaydilar. Odatda, tashkilotlarda xarajatlarni kamaytirish, daromadni oshirish va xavfni kamaytirishni ko'rsatadigan maqsadlar

doskasi mavjud. Biroq, o'zgarishlar kuzatildi, kompaniyalarning 52 foizi bozorga chiqish vaqtini tezlashtirish uchun buni qabul qildi.

Raqamlashtirish asrida Agile o'zgarishlarga tez va samarali moslashish qobiliyati tufayli zamonaviy tashkilot va korxonalar uchun ajralmas hisoblanadi. Tezkor dasturiy ta'minotni ishlab chiqish imkoniyatlarini hisobga olgan holda, Agile butun dunyo biznes sohasining asosiy vositasidan biridir. Shu bilan birga hozirgi kunda rivojlanish sanoat davridan raqamlashtirish asri tomon shiddat bilan siljiyotgan bir paytda yangi muammolar paydo bo'lishi va hukumatga qo'yiladigan talablar ortishi tabiiydir. Bu esa o'z navbatida davlat sektoridan tez-tez o'zgaruvchan xalqaro, iqtisodiy, ijtimoiy, texnologik va madaniy muhitga moslashishni talab qiladi.

Mutaxassislar fikricha, yangi Agile paradigmasi hukumatga ushbu muammolarni yanada samarali va adolatli tarzda hal qilishda yordam berish uchun katta imkoniyatlarga ega ^[7]. Ushbu yangi yondashuv davlat xizmatidan foydalanuvchilar ehtiyojini samarali qoniqtirishga qaratilgan bo'lib, e'tibor markazida fuqarolar va ularga yo'naltirilgan natijaviy faoliyat turadi.

Agile yondashuv davlat idoralari, notijorat tashkilotlari, fondlar, ilmiy muassasalar va xususiy sektor hamkorlarini birlashtiradigan tarmoqning markazi bo'lib xizmat qiladi, davlat xizmatining o'zgarishlarga sezgir siyosati va dasturlarini ishlab chiqish va keng iste'mol uchun tarqatishda yordam beradi.

Milliy Davlat boshqaruvi akademiyasi – AQShdagi notijorat tashkilot sifatida 1967-yilda tashkil topgan bo'lib federal, davlat, mahalliy va xalqaro hukumat idoralarining faoliyatidagi muhim masalalar bo'yicha metodologik yordam ko'rsatadi, hozirgi murakkab va o'zgaruvchan holatga samarali moslashishida ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, 1000 dan ortiq ilmiy tadqiqotchilar yordamida davlat boshqaruvi sohasidagi ilg'or g'oya va tajribalar ustida ish olib boradi ^[8].

Yaqinda Akademiya davlat boshqaruvidagi eng dolzarb muammolarni (Grand Challenges in Public Administration) aniqlash bo'yicha bir yil davomida olib borilgan ishlar natijalarini taqdim etdi. 2020-yil dekabr oyida Akademiya va Loyihalarni boshqarish instituti (PMI) birgalikda "Agile federal hukumati: harakatga chaqiriq" nomli hisobotni e'lon qildi ^[9].

Hisobot federal hukumatni yanada sezgir qilishga qaratilgan aniq amalga oshirish bosqichlari bilan 5 ta amaliy tavsiyalarni o'z ichiga oladi ^[10]:

- Imkon darajasida Agile texnologiyasi davlat miqyosida afzal hisoblangan operatsion modelga aylanishi kerak.
- Boshqaruv va operatsion usullarining egiluvchan Agile usuli davlat idoralari va tashkilotlari ichida rag'batlantirilishi va ularning faoliyatiga imkon qadar ko'proq kiritilishi kerak.
- Davlat boshqaruvi sohasida moslashuvchan faoliyat uchun asosiy to'siqlar aniqlanishi va ushlab turish va tiyish milliy siyosiy tizim, muvozanat va qonunchilik doirasida tegishli tarzda hal qilinishi kerak.
- Agile yondashuvlar, muvaffaqiyatlar va muammolar butun hukumatda miqyosuda yoritilishi kerak.
- Departament va agentlik rahbarlari tezkor tamoyillar va yondashuvlar bo'yicha o'qitish imkoniyatlari, xususan, boshqaruv ko'nikmalari bo'yicha tayyor bo'lishini ta'minlashi kerak.

Davlat boshqaruvi va xizmati sohasida muammolarni tezkor hal qilishda Agile kabi egiluvchan tamoyillar qo'llanilishi jamoaga, bo'linma yoki butun tashkilotga mahsulot va xizmatlarni ehtiyojlarga chaqqon tarzda moslashtirish, yangilash va yaratish imkonini beradi. Mutaxassislar fikricha, Agile texnologiyalarining qo'llanilishi "borgan sari o'zgaruvchan, noaniq, murakkab va noaniq bo'lib borayotgan [dunyoda] tashkilot yoki sohaning ravnaqi" uchun imkon beradi ^[11].

Agile loyihalarni boshqarish yuqoridagi yondashuvlarga deyarli qarama-qarshidir. Ular barcha harakatlarni oldindan baholash va rejalashtirish juda qiyin bo'lgan va tezlik va moslashuvchanlik talab qilinadigan loyihalar uchun javob beradi. Batafsil reja o'rniga, loyiha davomida bosqichma-bosqich takomillashtirish mavjud sharoit va sharoitga qarab, eng yaxshi yo'l izlanadi. Agile usullari odatda dasturiy ta'minotni ishlab chiqishda qo'llaniladi, ammo ular boshqa tarmoqlarda ham qo'llaniladi. Agile yondashuvning afzalligi tez va uzluksiz rivojlanish va foydalanuvchi yoki mijozlar natijalari va tajribasiga javob berishdir. Ular tez loyiha sikllaridan (sprintlar deb ataladigan) foydalanadilar. Moslashuvchan metodologiyalarga SCRUM, Ekstremal loyiha boshqaruvi kiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Moslashuvchan yondashuv ko'pincha noto'g'ri yagona metodologiya deb hisoblanadi. Shunga qaramay, ushbu tadqiqotda ko'rib chiqilmagan o'nlab metodologiyalar va maxsus amaliyotlar mavjud. Amaldagi aniq metodologiya va usullardan qat'i nazar, Agile vositalari tezkor yondashuv 37% yuqori foyda marjasiga ega ekanligini va 30% ko'proq daromad keltirishini isbotladi. Ushbu yondashuv orqali erishilgan yuqori tezlik, moslashuvchanlik va mahsuldorlik tobora ko'proq tashkilotlarni Agilega o'tishga undaydigan asosiy omillardir.

Dasturiy ta'minotni ishlab chiqish sanoatning juda tez sur'ati bo'lib, loyihani ishlab chiqishning barcha jabhalarida moslashuvchanlik va sezgirlikni talab qiladi. Agile metodologiyalari sizga ilg'or mahsulotlarni yetkazib berish va innovatsion tajribani rivojlantirish, mahsulotni bozor tendentsiyalari va foydalanuvchi talablariga muvofiq saqlash imkonini beradi.

Agile tartibga solishning asosiy tamoyillari 4 ta asosiy kategoriyalardan tashkil topgan: jamiyat ehtiyoji, meyoriy tartibga solish. ichki jarayonlar va uzluksiz ta'lim ^[12] (1-jadval).

1-jadval: Davlat xizmatiga Agile ni joriy etish tamoyillari

Kategoriyalar	Tamoyillar
Jamiyat ehtiyoji	1. O'zgaruvchan tashqi sharoit va rivojlanayotgan ijtimoiy, iqtisodiy va ekologik ehtiyojlarni tushunish.
Meyoriy tartibga solish	2. Normativ-meyoriy maqsadlariga qanday qilib eng yaxshi tarzda moslashish. 3. Iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy ehtiyojlarni qondiradigan innovatsion usullarni kiritish. 4. Normativ-meyoriy tartiblarni ishlab chiqishning dastlabki bosqichlarida va tez-tez hamkorlik qilish.
Ichki jarayonlar	5. Normativ-meyoriy rivojlanish jarayonini boshqarish uchun kichik, ammo inklyuziv guruhlarini tuzish. 6. Reglamentlar ishlab chiqilayotganda tashkilot ishi va ish jarayonlarini ochiq qilib qo'yish. 7. Jarayonlarni avtomatlashtirish va zamonaviy texnologik vositalardan foydalanish. 8. Faoliyatni parallel tashkil qilish
Uzluksiz ta'lim	9. Normativ-meyoriy tartibga solishning ta'siri va ichki jarayonlar haqida uzluksiz o'rganishga yordam bering

Qo'llashning tavsiflangan imkoniyatlari va afzalliklaridan kelib chiqib, davlat tashkilotlarida Agile moslashuvchan yondashuvlardan foydalanishning quyidagi asosiy maqsadlarini aniqlash mumkin:

- davlat xizmatlari, loyihalari, mahsulotlari va boshqalar bo'yicha ishning yangi shaklini ta'minlash, yakuniy iste'molchi uchun qiymatga e'tibor qaratish, rivojlanish va o'zgarishlar tezligi, shaffoflik, ochiqlik va boshqaruvchanlikni ta'minlash;
- jamoaviy ishning samaradorligi va natijaviyligini oshirish (shu jumladan, o'zaro faoliyat, idoralararo);
- yangi foydali mahsulotlarni yaratish va joriy etishni jadallashtirish (masalan, raqamli xizmatlar, me'yoriy hujjatlar, fuqarolar uchun aloqa materiallari).

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Государственное стратегическое управление [Текст] : монография / под. общ. ред. проф. Ю. В. Кузнецова. - СПб. : Питер, 2014.
2. Kerzner, H. (2017). Project management, A system approach to planning, scheduling and controlling. New Jersey: John Wiley & Sons. – P. 27
3. Project Management Institute. A Guide to the Project Management Body of Knowledge: PMBOK(R) Guide. Seventh Edition. Newton Square: ProjectManagement Institute, 2021. – P.75
4. <https://www.versionone.com/pdf/state-of-agile-development-survey-ninth.pdf>
5. Patel R. Exploring the Latest Trends in Agile Statistics for 2023. <https://radixweb.com/blog/agile-statistics#Adoption>
6. <https://www.versionone.com/pdf/state-of-agile-development-survey-ninth.pdf>
7. Grand Challenges in Public Administration/National Academy of Public Administration. – Washington, 2022. –3-p.
8. <https://napawash.org/>
9. Agile regulation: Gateway to the Future/ A White Paper by a Study Team of the National Academy of Public Administration and the Project Management Institute. – PMI, 2022. – p.26
10. https://www.pmi.org/-/media/pmi/documents/public/pdf/business-solutions/building-an-agile-federal-government.pdf?rev=000a17faeedd49d9ac479325f34bb8aa&sc_lang_temp=en
11. Agile Regulation: Gateway to the Future – 6-p.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining

2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

